



Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

RAPPORT VAN BEVINDINGEN

Onderzoek naar de kwaliteitsverbetering bij

o.b.s. Driespan

Plaats : Harkstede
BRIN-nummer : 13OE
Onderzoeksnummer : 120976
Datum schoolbezoek : 30 november 2010
Rapport vastgesteld te Groningen op 21 januari 2011

Inhoud

	Vaststelling rapport	5
1	Inleiding	7
2	Bevindingen	9
3	Toezichtarrangement	15

Vaststelling rapport

1 Inleiding

De Inspectie van het Onderwijs heeft op 30 november 2010 een onderzoek naar de kwaliteitsverbetering uitgevoerd op o.b.s. Driespan naar aspecten van de kwaliteit van het onderwijs en de naleving van wet- en regelgeving. De aanleiding voor dit onderzoek was het volgende.

Tijdens het kwaliteitsonderzoek dat is uitgevoerd op 10 november 2009 stelde de inspectie tekortkomingen vast in de opbrengsten en het onderwijsleerproces op o.b.s. Driespan. Deze zijn beschreven in het inspectierapport dat is vastgesteld op 6 januari 2010. De kwaliteit van het onderwijs is toen als zwak beoordeeld en de inspectie heeft haar toezicht geïntensiveerd. In het kader hiervan voert de inspectie nu een afsluitend onderzoek naar de kwaliteitsverbetering uit. Om na te gaan of de eerder vastgestelde tekortkomingen zijn opgeheven en de kwaliteit van het onderwijs weer voldoende is, heeft de inspectie nu een afsluitend onderzoek naar de kwaliteitsverbetering uitgevoerd.

Conform de uitgangspunten van het programmatisch handhaven onderzoekt de inspectie tevens standaard of wordt voldaan aan bepaalde wettelijke voorschriften.

Onderzoeksopzet

Het onderzoek bestond uit de volgende activiteiten:

- Een controle van de aanwezigheid van de schoolgids, het schoolplan en het zorgplan bij de inspectie.
- Een toets op de aanwezigheid van informatie over enkele wettelijke verplichte onderdelen in de schoolgids, het schoolplan en het zorgplan.
- Een controle op de onderwijstijd die de school heeft gepland.
- Onderzoek en analyse van documenten en gegevens over de school die bij de inspectie aanwezig zijn.
- Schoolbezoek, waarbij in een aantal groepen de onderwijspraktijk is geobserveerd door het bijwonen van lessen Nederlandse taal en rekenen en wiskunde. Deze lesbezoeken vonden plaats in de groepen 1/2b, 1/2c, 3a, 3b, 4b, 4c, 5a, 6a, 6b, 7a, 7b, 8a.
- Gesprekken met de directie en de intern begeleider.
- Een gesprek met leraren.
- Een eindgesprek met de directie en een vertegenwoordiging van het bevoegd gezag, na afloop van het schoolbezoek.

Tijdens het onderzoek beoordeelde de inspectie indicatoren van de volgende aspecten: opbrengsten, leerstofaanbod, tijd, didactisch handelen, afstemming, begeleiding, zorg en kwaliteitszorg.

Toezichtkader

De inspectie heeft zich bij haar onderzoek onder andere gebaseerd op het Toezichtkader po/vo 2009 en de notitie Analyse en waarderings van opbrengsten primair onderwijs. Beide documenten zijn te vinden op www.onderwijsinspectie.nl.

Opbouw rapport

In hoofdstuk 2 staan de bevindingen uit het onderzoek naar de onderwijskwaliteit en de wettelijke vereisten. Dit wordt gevolgd door een beschouwing waarin het oordeel van de inspectie wordt toegelicht en waar mogelijk de schoolontwikkeling in samenhang wordt beschreven. Hoofdstuk 3 geeft het toezichtarrangement weer.

2 Bevindingen

2.1 Kwaliteits- en nalevingsprofiel

In onderstaande tabellen vermeldt de inspectie welke indicatoren in dit onderzoek zijn betrokken en tot welke bevindingen het onderzoek heeft geleid. De nummering in de tabellen verwijst naar het volledige waarderingskader primair onderwijs 2009. De indicatoren met een asterisk zijn de *normindicatoren*; zij spelen een beslissende rol bij de beoordeling van de kwaliteit van het onderwijs. De bevindingen zijn weergegeven in de vorm van een score. De score geeft aan in welke mate de betreffende indicator gerealiseerd is.

Legenda:

1. slecht
2. onvoldoende
3. voldoende
4. goed
5. niet te beoordelen (alleen bij opbrengsten)

Daarnaast heeft de inspectie enkele controles uitgevoerd op bepaalde wettelijke voorschriften. Of de school wel of niet voldoet aan deze wettelijke vereisten wordt tot uitdrukking gebracht met de score 'ja' of 'nee'.

Kwaliteitsaspect 1 Opbrengsten	1	2	3	4	5
1.1 * De resultaten van de leerlingen aan het eind van de basisschool liggen ten minste op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie mag worden verwacht.			●		
1.2 * De resultaten van de leerlingen voor Nederlandse taal en voor rekenen en wiskunde tijdens de schoolperiode liggen ten minste op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie mag worden verwacht.			●		
1.3 De leerlingen doorlopen in beginsel de school binnen de verwachte periode van acht jaar.			●		
1.4 Leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften ontwikkelen zich naar hun mogelijkheden.		●			
1.5 De sociale competenties van de leerlingen liggen op een niveau dat mag worden verwacht.					●

Kwaliteitsaspect 2 Leerstofaanbod	1	2	3	4
2.1 * Bij de aangeboden leerinhouden voor Nederlandse taal en rekenen en wiskunde betreft de school alle kerndoelen als te bereiken doelstellingen.			●	
2.2 * De leerinhouden voor Nederlandse taal en voor rekenen en wiskunde worden aan voldoende leerlingen aangeboden tot en met het niveau van leerjaar 8.			●	
2.3 De leerinhouden in de verschillende leerjaren sluiten op elkaar aan.			●	
2.4 * De school met een substantieel aantal leerlingen met een leerlinggewicht biedt bij Nederlandse taal leerinhouden aan die passen bij de onderwijsbehoeften van leerlingen met een taalachterstand.			●	

Kwaliteitsaspect 3 Tijd

	1	2	3	4
3.1 De leraren maken efficiënt gebruik van de geplande onderwijstijd.		●		

Kwaliteitsaspect 5 Didactisch handelen

	1	2	3	4
5.1 * De leraren geven duidelijke uitleg van de leerstof.			●	
5.2 * De leraren realiseren een taakgerichte werksfeer.			●	
5.3 * De leerlingen zijn actief betrokken bij de onderwijsactiviteiten.			●	

Kwaliteitsaspect 6 Afstemming

	1	2	3	4
6.1 De leraren stemmen de aangeboden leerinhouden af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.			●	
6.2 De leraren stemmen de instructie af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.		●		
6.3 De leraren stemmen de verwerkingsopdrachten af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.			●	
6.4 De leraren stemmen de onderwijstijd af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.			●	

Kwaliteitsaspect 7 Begeleiding

	1	2	3	4
7.1 * De school gebruikt een samenhangend systeem van genormeerde instrumenten en procedures voor het volgen van de prestaties en de ontwikkeling van de leerlingen.			●	
7.2 De leraren volgen en analyseren systematisch de voortgang in de ontwikkeling van de leerlingen.		●		

Kwaliteitsaspect 8 Zorg

	1	2	3	4
8.1 De school signaleert vroegtijdig welke leerlingen zorg nodig hebben.			●	
8.2 Op basis van een analyse van de verzamelde gegevens bepaalt de school de aard van de zorg voor de zorgleerlingen.		●		
8.3 * De school voert de zorg planmatig uit.		●		
8.4 De school evalueert regelmatig de effecten van de zorg.		●		

Kwaliteitsaspect 9 Kwaliteitszorg

	1	2	3	4
9.1 De school heeft inzicht in de onderwijsbehoeften van haar leerlingenpopulatie.			●	
9.2 De school evalueert jaarlijks de resultaten van de leerlingen.			●	
9.3 De school evalueert regelmatig het onderwijsleerproces.		●		
9.4 De school werkt planmatig aan verbeteractiviteiten.			●	
9.5 De school borgt de kwaliteit van het onderwijsleerproces.			●	
9.6 De school verantwoordt zich aan belanghebbenden over de gerealiseerde onderwijskwaliteit.			●	

Naleving wet- en regelgeving	ja	nee
NT1a De inspectie is in het bezit gesteld van de geldende schoolgids (art. 16, lid 2 en 3, WPO).	●	
NT1b In de schoolgids is informatie opgenomen over standaard gecontroleerde onderdelen (art. 13 WPO)	●	
NT2a De inspectie is in het bezit gesteld van het geldende schoolplan (art. 16, lid 1 en 3, WPO)	●	
NT2b In het schoolplan is informatie opgenomen over een of meer standaard gecontroleerde onderdelen (art. 12 WPO).	●	
NT3a De inspectie is in het bezit gesteld van het geldende zorgplan (art. 19, lid 3, WPO).	●	
NT3b In het zorgplan is informatie opgenomen over een of meer standaard gecontroleerde onderdelen (art. 19, lid 2, WPO).	●	
NT4a Er is voldoende onderwijstijd geprogrammeerd om te kunnen voldoen aan de daarvoor gestelde minima (art. 8, lid 7 onder b, WPO).	●	
NT4b Er is maximaal zevenmaal een onvolledige schoolweek geprogrammeerd voor de groepen 3 t/m 8 (artikel 8, lid 7 onder b, WPO).	●	

2.2 Beschouwing

Algemeen beeld

De inspectie beoordeelt de kwaliteit van het onderwijs op o.b.s. Driespan als voldoende. Daarmee komt een eind aan een jaar geïntensiveerd toezicht. In vergelijking met het onderzoek in 2009 heeft de school echter slechts een geringe vooruitgang geboekt. Op het gebied van de leerlingenzorg en het efficiënt gebruik van de onderwijstijd is er zelfs sprake van een achteruitgang.

Hieronder volgt een toelichting op het oordeel.

Toelichting

Opbrengsten

De resultaten aan het eind van de schoolperiode zijn in 2010 voor het eerst sinds een aantal jaren voldoende. De school heeft hard gewerkt om de leerresultaten van groep 8 te verbeteren. De studievaardigheden, het begrijpend lezen en de woordenschat waren hierbij belangrijke onderwerpen van aandacht. Bovendien heeft de school de leerlingen beter op de toets voorbereid dan in voorgaande jaren. De verwachting is dat de resultaten in 2011 ook voldoende zijn.

De resultaten gedurende de schoolperiode zijn eveneens voldoende. De inspectie baseert zich hierbij op de resultaten voor technisch lezen (groep 3 en 4), begrijpend lezen (groep 6) en rekenen en wiskunde (groep 4 en 6). De resultaten voor alle toetsen zijn voldoende.

Net als in 2009 constateert de inspectie dat de doorstroming gedurende de schoolperiode de afgelopen twee jaar ongunstig afwijkt van het landelijk beeld. Omdat het percentage zittenblijvers in 2010 gedaald is en onder de norm van de inspectie ligt, beoordeelt de inspectie de doorstroom nu als voldoende.

De school heeft een aantal leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften. Voor deze leerlingen heeft de school eigen leerlijnen met een ontwikkelingsperspectief opgesteld. Omdat de tussendoelen in de eigen leerlijnen niet op basis van het ontwikkelingsperspectief zijn bepaald, maar leerlingvolgend worden uitgezet, beoordeelt de inspectie indicator 1.4 als onvoldoende.

De leraren volgen de sociale competenties van de leerlingen. Omdat de inspectie geen normen heeft voor het gehanteerde instrument, kan zij de resultaten niet beoordelen.

Leerstofaanbod en tijd

In 2009 kon de school niet aantonen dat het aanbod voor begrijpend lezen de kerndoelen dekte. Dit kan zij nu wel, daarom is indicator 2.1 nu voldoende. De inspectie merkt op dat de school haar afspraken over de nieuwe werkwijze onvoldoende heeft vastgelegd, waardoor de doorgaande lijn niet bij alle leraren bekend is.

De inspectie is van oordeel dat de onderwijstijd onvoldoende efficiënt wordt gebruikt. Ten eerste beginnen veel lessen te laat, omdat de bel pas gaat als de lessen volgens de planning moeten starten. Bovendien gaat in sommige groepen teveel tijd verloren rond de pauzes.

Didactisch handelen en afstemming

De inspectie beoordeelt de drie normindicatoren op het gebied van het didactisch handelen als voldoende. Dit was ook in 2009 het geval. Wel merkt de inspectie op dat er tijdens de lesbezoeken zeer weinig instructiemomenten zijn geobserveerd. Daar waar de inspectie uitleg heeft gezien, was er vooral sprake van toelichting op de te maken opdrachten. Goede inhoudelijke uitleg waarin leerlingen worden uitgedaagd tot nadenken, is nauwelijks waargenomen. Het feit dat de uitleg in 2009 als voldoende is beoordeeld, heeft de inspectie meegewogen in haar oordeel. Een verbeterpunt in 2009 was de afstemming van de instructie en verwerking van het onderwijs op verschillen in ontwikkeling tussen leerlingen. Het huidige onderzoek toont aan dat de afstemming van de verwerking is verbeterd. Het gebruik van groepsplannen die in het kader van de 1-zorgroute zijn ingevoerd, heeft hierbij een positieve rol gespeeld.

De afstemming van de instructie vraagt echter nog steeds om verbetering. Dit gebeurt nog niet planmatig genoeg. De groepsplannen bevatten hierover ook nauwelijks aantekeningen.

Begeleiding en zorg

De school heeft een volledig systeem van instrumenten en procedures om de ontwikkeling van de leerlingen te volgen. De leraren registreren de resultaten van leerlingen op methodegebonden toetsen. Echter nog steeds blijkt te weinig uit de registraties dat de resultaten worden geanalyseerd en dat deze analyses leidend zijn voor de planning van de instructies en verwerking van de leerstof in de dagelijkse lespraktijk.

Afgelopen jaar heeft de school haar werkwijze in het kader van de zorg veranderd. Groepsplannen zijn voor alle basisvaardigheden ingevoerd in alle groepen. Het is de bedoeling de beschrijving van de zorg, die in het verleden in handelingsplannen werd vastgelegd, ook hierin op te nemen. Deze is nu echter nog te summier. Daarom zijn twee zorgindicatoren die in 2009 voldoende waren nu als onvoldoende beoordeeld. Dit betekent overigens niet dat zorgleerlingen geen extra hulp krijgen. Dat is zeker wel het geval.

In 2009 was alleen de analyse bij de zorg onvoldoende. Er vinden wel analyses plaats, maar deze worden onvoldoende vastgelegd. Nu zijn ook de planmatigheid van de uitvoering en de evaluatie van de zorg onvoldoende. In de groepsplannen zijn te vaak geen concreet meetbare doelen voor zorgleerlingen opgenomen. De doelen die wel vermeld worden zijn bovendien niet gekoppeld aan het onderliggende probleem van de leerling. Bovendien is de organisatie van de zorg (wie, wat, waar, wanneer) te summier in de groepsplannen beschreven. Ook mist een duidelijke planning van de uitvoering van de zorg in de groepen. Overigens geven de leraren aan wel een probleemanalyse uit te voeren als leerlingen uitvallen. Dit wordt echter nog niet altijd in voldoende mate vastgelegd.

De effecten van de extra hulp worden geëvalueerd. De kwaliteit hiervan kan echter nog verbeteren. Zo missen meestal een procesevaluatie en mogelijke verklaringen of oorzaken voor tegenvallende resultaten. Daarnaast worden vervolgacties onvoldoende beargumenteerd.

Kwaliteitszorg

In 2009 was de inspectie positief over de meeste indicatoren op het gebied van de kwaliteitszorg. Alleen het regelmatig evalueren van het onderwijsleerproces is toen als onvoldoende beoordeeld. De school heeft haar werkwijze niet gewijzigd.

3 Toezichtarrangement

De Inspectie van het Onderwijs kent aan o.b.s. Driespan het basisarrangement toe. De kwaliteit van het onderwijs is weer voldoende. Dit betekent dat de school niet langer onder intensief toezicht valt.